

Останній принцип 18 (відшкодування витрат) передбачає формалізацію процедур отримання відшкодування понесених витрат Фондом після реалізації майна банку, що ліквідується. Також відповідно до даного принципу повинні бути використані ефективні, комерційно обґрунтовані та економічно доцільні методи управління активами проблемного банку та механізми задоволення вимог кредиторів.

Вітчизняний Закон визначає черговість задоволення вимог кредиторів до банку, а також порядок оплати витрат та здійснення платежів. Оплата витрат, пов'язаних із здійсненням процедури ліквідації здійснюється позачергово протягом усієї процедури ліквідації банку в межах кошторису витрат, затвердженого Фондом.

Зазначені принципи відображають загальні підходи і напрями, що забезпечують ефективність практики захисту вкладів. Кожна країна має індивідуальні особливості розвитку банківської системи, специфіку законодавства та обмеження повноважень у сфері фінансової безпеки, проте дані принципи можуть бути покладні в основу розробки адекватної системи захисту вкладів. Проведений аналіз вітчизняного законодавства з питань гарантування вкладів та регулювання відносин неплатоспроможності банків свідчить, що в цілому українська система гарантування вкладів відповідає «Основоположним принципам для ефективних систем страхування депозитів». Таким чином, проведена реформа беззаперечно наблизилася вітчизняну систему гарантування вкладів до світових стандартів ефективності захисту вкладів.

2.5. Антикризове регулювання в контексті ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом

В умовах інтернаціоналізації світової економіки та лібералізації руху капіталу зростають ризики неконтрольованого транскордонного переміщення грошових коштів, що збільшує обсяги операцій з легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом (ЛДОЗШ), які на сьогодні в цілому складають майже 5 % світового ВВП, а в Україні – близько 7 % національного ВВП. Для забезпечення декриміналізації та детінізації економічних відносин, протидії нелегальному відтоку капіталу за кордон, збільшення інформаційної прозорості руху фінансових потоків в кожній країні формується національна система фінансового моніторингу (НСФМ). На відміну від розвинутих країн світу, де аналогічні служби були створені ще в 1980–90-х рр., українська система фінансового моніторингу почала формуватися лише в 2002 р. як від-

Куришко О. О. Антикризове регулювання в контексті ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом / О. О. Куришко // Держава, підприємства та банки в системі антикризового управління : монографія / за ред. д.е.н., проф. Т. А. Васильєвої, к.е.н. О. Б. Афанасьєвої. – Суми: Ярославна. - 2013. - С. 110-121.

повідь на внесення Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) України до переліку країн з низьким рівнем протидії легалізації доходів. За оцінками міжнародних експертів, обсяг тіньового сектора економіки України в 2012 р. складав до 55–60 % національного ВВП, тоді як лише 0,17 % повідомлень про підозрілі фінансові операції мали адміністративні наслідки. Обсяг ресурсів, задіяних у процесах легалізації доходів, за 2007–2012 рр. зріс майже в 2 рази.

Узагальнені показники функціонування національної системи фінансового моніторингу України наведено в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16 – Узагальнені показники функціонування національної системи фінансового моніторингу України

Показник	Роки					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Фінансове забезпечення Державної служби фінансового моніторингу України, тис. грн.</i>						
Виплата заробітної плати та нарахувань на неї	23617	31411	28937	28836	24135	20774
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1738	2152	2288	2471	2487	2774
Оплата видатків на відрядження	437	505	92	200	166	267
Утримання Навчально-методичного центру Державної служби фінансового моніторингу України	758	1398	1345	1485	1473	1704
Інші видатки для забезпечення діяльності та функціонування Державної інформаційної та інформаційно-аналітичної системи Державної служби фінансового моніторингу України	15607	13692	2283	4075	4993	3210
Разом	42157	49158	34944	37067	33254	28729
<i>Кадрове забезпечення Державної служби фінансового моніторингу України, чол.</i>						
Штатна чисельність працівників:	338	338	338	338	237	206
в т.ч. в регіональних підрозділах	162	162	162	71	0	0
Фактично працювало:	319	341	349	279	216	206
в регіональних підрозділах	146	163	166	55	0	0
центральному офісі	173	178	183	224	216	206
<i>Інформаційне забезпечення національної системи фінансового моніторингу</i>						
Кількість країн, з якими проводилися інформаційні обміни	90	101	117	120	111	117
Кількість одержаних запитів, од.	131	132	146	135	187	172
Кількість відправлених запитів, од.	635	630	572	394	467	433
Середній час надання відповіді на запит іноземного підрозділу фінансової розвідки, днів	20	19	18	н/д*	н/д*	н/д*

Куришко О. О. Антикризове регулювання в контексті ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом / О. О. Куришко // Держава, підприємства та банки в системі антикризового управління : монографія / за ред. д.е.н., проф. Т. А. Васильєвої, к.е.н. О. Б. Афанасьевої. – Суми: Ярославна. - 2013. - С. 110-121.

Продовження таблиці 2.16

<i>Об'єкти фінансового моніторингу</i>						
Кількість повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, од.	1022858	1083461	896508	819542	1095883	975399
банками в електронному вигляді, %	97	97	97	96	97	97
небанківськими установами в електронному вигляді, %	2	1	2	3	3	3
небанківськими установами в паперовому вигляді, %	1	2	1	1	0	0
Кількість повідомлень для активної роботи, од.	194756	156144	143919	188857	205543	100912
Кількість сформованих дос'є, од.	1331	1675	1682	1706	1841	1896
<i>Досудовий та судовий супровід справ з легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, од.</i>						
Передано узагальнених матеріалів	520	641	626	408	323	588
Узагальнені матеріали, за якими порушено кримінальні справи	244	326	417	238	191	161
Узагальнені матеріали, за якими відмовлено в порушенні кримінальних справ	105	223	313	215	н/д*	н/д*
Кількість порушених кримінальних справ	271	354	504	276	85	84
Направлено до суду кримінальних справ	40	116	150	106	142	175
з них винесено вирок	25	76	119	65	37	99
Результати діяльності національної системи фінансового моніторингу						
Накладено арешт на готівкові кошти та інше майно, млн. грн.	25	46	4819	198	87	398
в т.ч. цінні папери, млн. грн.	н/д*	н/д*	4666	н/д*	н/д*	н/д*
Вилучено, млн. грн.	696	13	742	15	258	78
в т.ч. цінні папери, млн. грн.	н/д*	н/д*	690	н/д*	н/д*	н/д*
Сума можливої легалізації, млрд. грн.	53	65	60	н/д*	н/д*	99

Примітка: н/д* - дані відсутні

За результатами аналізу ефективності функціонування національної системи фінансового моніторингу України в 2007–2012 рр. виявлено наступні тенденції:

- зростання ефективності досудового супроводу справ з легалізації доходів (обсяг заарештованих активів на 1 грн. активів суб'єктів первинного фінансового моніторингу зріс у 2 рази; кількість порушених кримінальних справ на 1 транзакцію зменшилася на 80 %);

- збільшення загальної результативності заходів з фінансового моніторингу (обсяг вилучених активів, задіяних у процесах легалізації доходів, на

1 грн. активів суб'єктів первинного фінансового моніторингу зріс більш ніж на 210 %);

- розширення об'єктної бази фінансового моніторингу (частки сумнівних транзакцій та повідомлень, відібраних для розслідування Державної служби фінансового моніторингу України (ДСФМУ), в їх загальній кількості зменшилися майже на 25 % кожна; кількість узагальнених досьє за результатами цих повідомлень зросла на 40 %; питома вага операцій, що підпадають під внутрішній фінансовий моніторинг, зросла на 14 %);

- незмінність суб'єктної структури первинного фінансового моніторингу (банками надавалося майже 97 % повідомлень про підозрілі фінансові операції, страховими компаніями – 2 %, іншими суб'єктами первинного фінансового моніторингу – 1 %);

- зростання навантаження на працівників ДСФМУ (кількість повідомлень про підозрілі фінансові операції, що розглядається одним працівником ДСФМУ, зросла майже на 60 %; кадровий склад ДСФМУ скоротився на 25 %);

- недостатність фінансового забезпечення ДСФМУ (обсяг бюджетних асигнувань на функціонування ДСФМУ скоротився на 20 %, причому в їх структурі майже на 30 % зросла частка витрат на оплату праці);

- покращення рівня кадрового та методичного забезпечення суб'єктів національної системи фінансового моніторингу (підвищили кваліфікацію в 4 рази більше представників різних суб'єктів державного і первинного фінансового моніторингу, правоохоронних органів; кількість навчальних заходів, консультацій та листів методичного характеру для суб'єктів первинного фінансового моніторингу зросла майже в 2 рази);

- покращення рівня інформаційного забезпечення та міждержавної співпраці у сфері протидії легалізації доходів (кількість повідомлень, що надаються в електронному вигляді, наблизилася до 100 %; кількість держав-партнерів для інформаційного обміну в цій сфері зросла майже на 25 %; кількість інформаційних запитів від ПФР інших країн зросла на 40 %, від України до уповноважених організацій інших країн – зменшилася майже на 25 %).

У той же час проведений аналіз засвідчив низький рівень ефективності судового провадження у справах з легалізації доходів (кількість вироків, винесених за порушеними кримінальними справами на 1 транзакцію, зросла майже на 3 %) та нескоординованість діяльності суб'єктів національної системи фінансового моніторингу України.

Серед напрямків реформування існуючого механізму координації діяльності суб'єктів національної системи фінансового моніторингу України слід зазначити наступні:

1) збереження у профільних регуляторів базових наглядово-регулюючих функцій та виключення з переліку їх повноважень тих, що стосуються протидії і запобігання легалізації доходів;

2) консолідацію завдань зі збору, обробки, аналізу, поглибленого вивчення інформації про сумнівні фінансові операції виключно в межах ДСФМУ, зокрема, шляхом розвитку єдиної інформаційної бази даних;

3) надання ДСФМУ повноважень досудового та судового супроводу справ у сфері легалізації доходів;

4) розширення можливостей ДСФМУ щодо проявів законодавчої ініціативи, зокрема, шляхом ініціювання змін до переліку офшорних зон на основі рекомендацій міжнародних профільних організацій та оцінювання ризику використання країни в процесах легалізації доходів;

5) затвердження єдиної системи оцінювання ДСФМУ ділової репутації ініціаторів фінансових операцій та отримувачів коштів.

Необхідною є зміна моделі функціонування національної системи фінансового моніторингу в Україні зі змішаної на правоохоронну.

Наразі фактично не розроблено методик прямого розрахунку ймовірності ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму за допомогою абсолютних показників. Це зумовлено відсутністю достовірної статичної інформації про фактичні обсяги легалізації доходів та важкістю підбору релевантних факторів для побудови факторної моделі. На основі узагальненого досвіду оцінки легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму слід застосовувати поняття «ймовірності ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму» фінансової системи. Воно характеризує стан легкості здійснення легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму з урахуванням всіх релевантних геополітичних, правових, економічних, соціальних, культурних, географічних та інших факторів. Динаміка стану привабливості фінансової системи для легалізації доходів свідчить про тенденції зміни ефективності системи фінансового моніторингу в окремих країнах, при цьому історично визначено більшу привабливість окремих країн для легалізації доходів, у тому числі і за рахунок стану координації діяльності суб'єктів фінансового моніторингу.

Більш привабливими для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування тероризму є «толерантні» країни з привабливими фінансовими системами для легалізації доходів, тобто країни, які мають високий ступінь законодавчого захисту банківської таємниці і лояльне відношення до легалізації доходів. Загалом країни можна поділити на ті, які ефек-

тивно протидіють легалізації доходів, країни, що є податковими гаванями та забезпечують мінімізацію податкових платежів, країни, що є полігонами для легалізації доходів і створюють найбільш привабливий режим для легалізації доходів за рахунок максимально простого режиму реєстрації, проведення банківських операцій, лібералізації торгівлі.

Зокрема, слід визначити певні особливості привабливості чи непривабливості країн для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом:

- високий рівень корупції і/або існування військових чи соціально-політичних конфліктів будуть негативно впливати на привабливість країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування тероризму, оскільки ризики втрати легалізованих коштів будуть вищими;
- географічні (фізична відстань між країнами) і мовно-культурні фактори (мова, менталітет) однаково стримують осіб при легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування тероризму;
- рівень економічного розвитку: країни з високим рівнем валового внутрішнього продукту (ВВП) на душу населення є більш привабливими для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування тероризму, оскільки в даних країнах легше приховувати значні фінансові операції, ніж в країнах з нижчим рівнем валового внутрішнього продукту на душу населення;
- близькість зовнішньоекономічних зв'язків: більш привабливою для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування тероризму є країна-основний торговельний партнер [374, 378].

Таким чином, показник привабливості фінансової системи для легалізації доходів є поєднанням кількісних і якісних показників легкості приховувати справжнє походження коштів в країнах-торговельних партнерах.

Дворівневий підхід до оцінювання ризику використання країни в процесах легалізації доходів передбачає реалізацію наступних заходів: на першому етапі на основі розрахованого інтегрального критерію виокремлюються країни, використання яких для здійснення незаконних операцій є найбільш ймовірним; на другому етапі їх перелік коригується за рівнем відношення обсягів транскордонного переміщення фінансових ресурсів до ВВП.

На першому етапі за базу дослідження слід використовувати методику Дж. Уолкера–Б. Унгер, модифікована шляхом введення у механізм розрахунку інтегрального критерію оцінювання цього ризику двох додаткових складових, що характеризують рівень загального податкового навантаження та інвестиційної активності в країні (2.7):

Куришко О. О. Антикризове регулювання в контексті ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом / О. О. Куришко // Держава, підприємства та банки в системі антикризового управління : монографія / за ред. д.е.н., проф. Т. А. Васильєвої, к.е.н. О. Б. Афанасьєвої. – Суми: Ярославна. - 2013. - С. 110-121.

$$RML = \frac{\frac{GDP_{ppp_a}}{GDP_{ppp_b}} \cdot \frac{TTR_a}{TTR_b} \cdot \left(\frac{I_a}{GDP_a} / \frac{I_b}{GDP_b}\right) \cdot (3 \cdot BS + GA + SWIFT + \left(\frac{D_a}{GDP_a} / \frac{D_b}{GDP_b}\right) - 3 \cdot CF - CR - EG + 10)}{I_b^a + 3 \cdot T_b^a + 3 \cdot CB_b^a + PD_b^a}, \quad (2.7)$$

де RML – інтегральний критерій ризику використання країни у процесах ЛДОЗШ;

a – індекс досліджуваної країни;

b – індекс країни, що прийнята за базу порівняння (при розрахунках – Україна);

GDP_{ppp} – ВВП на душу населення країни;

GDP – ВВП країни;

TTR – загальне податкове навантаження в країні;

I – обсяг валових інвестицій у країну;

BS – індикатор дотримання банківської таємниці, що встановлюється експертами Організації економічного співробітництва та розвитку в балах від 1 до 4 в міру зростання жорсткості законодавчого захисту прав клієнтів банків;

GA – індикатор рівня лояльності країни до легалізації доходів, що встановлюється в балах від 0 до 4 експертами FATF в міру зменшення ефективності національної системи фінансового моніторингу;

$SWIFT$ – бінарний індикатор того, що країна належить (1) або не належить (0) до членів системи міжнародних переказів SWIFT;

CF – індикатор участі країни у військових та/або соціально-політичних конфліктах, що встановлюється експертами у балах від 0 до 4 в міру збільшення частоти участі країни у конфліктах та їх небезпеки;

D – загальний обсяг депозитів у країні;

CR – індикатор рівня корупції в країні, що встановлюється в балах від 0 до 5 експертами Міжнародної організації по боротьбі з корупцією та досліджень її у світі в міру збільшення загального рівня корупції;

EG – бінарний індикатор того, що країна належить (1) або не належить (0) до членів Егмонтської групи;

3, 10 – константи, визначені емпіричним шляхом;

I_b^a , CB_b^a – бінарний індикатор спільності (0) або відмінності (1) мовного та історико-культурного середовища країн a і b ;

T_b^a – бінарний індикатор можливості (0) та неможливості (1) віднесення країн a і b до основних торгових партнерів;

PD_b^a – індикатор фізичної відстані між країнами a і b , що встановлюється експертним шляхом у балах від 1 до 7 в міру збільшення фізичної відстані між ними.

Більш високий рівень захисту банківської таємниці забезпечує ініціаторам фінансовим операцій додатковий захист, в тому числі, щодо інформації про джерела походження доходів. Вищі показники оцінки рівня лояльності уряду до організації національної системи фінансового моніторингу свідчать про існування проблем в організації фінансового моніторингу країни в минулому або сьогодні. Усі аналізовані держави входять до групи держав, що використовують міжнародну систему комунікацій та міжбанківських кореспондентських відносин *SWIFT*.

Наявність конфліктів в різних формах і за історичними ознаками вказує на рівень довіри ініціаторів фінансових операцій, які прагнуть легалізувати доходи, отримані злочинним шляхом, до держав і відносний рівень безпеки і гарантій не втратити дані кошти. Високий рівень корупції в країні призводить до зростання транзакційних витрат у процесі легалізації доходів. Показник участі країни в Егмонтській групі впроваджується для більш якісної оцінки координації діяльності окремої країни в загальній системі протидії легалізації доходів та фінансування тероризму. Усі аналізовані країни беруть участь у Егмонтській групі.

Узагальнені результати оцінювання ризику використання резидентами України ряду країн світу – найбільших її торгових партнерів (табл. 2.17) свідчать, що найбільш привабливими для здійснення незаконних операцій можна вважати Австрію, Нідерланди, Швейцарію, Кіпр, Італію, Німеччину.

Деякі країни прагнуть створити сприятливі умови в сфері фінансової логістики та оподаткування для залучення більшого обсягу інвестицій та капіталу, проте дані наміри викликають також і тяжіння коштів для легалізації, тому країна має обирати баланс між бажаним обсягом залучених інвестицій та рівнем оцінки джерел походження коштів. Рівень податкового навантаження у формі загальної податкової ставки опосередковано відображає привабливість країн для мінімізації оподаткування за рахунок руху капіталу. При цьому вищий рівень податкового навантаження збільшує транзакційні витрати ініціаторів фінансових операцій на процес легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. У той же час країни з низьким рівнем податкового навантаження є дуже привабливими для легалізації доходів, в тому числі і за рахунок динамічного руху приватних іноземних інвестицій.

Непрямим фактором оцінки привабливості фінансової системи для легалізації доходів може бути показник відношення інвестицій до ВВП, що в умовах руху капіталів з країн з більш високим рівнем оподаткування до країн з більш низьким рівнем оподаткування, свідчить про виведення капіталів для мінімізації оподаткування, їх легалізацію в країнах з низькими податко-

вими вимогами та їх повернення до базових країн у вигляді прямих іноземних інвестицій.

Відношення інвестицій до ВВП вище 20% протягом кількох років з урахуванням факторів може свідчити як про сприятливий інвестиційний клімат в країні, так і про активний рух капіталів між країнами з метою легалізації доходів та мінімізації обсягів оподаткування. За наведеною динамікою показника відношення інвестицій до валового внутрішнього продукту можна зробити висновок про найбільшу орієнтацію до легалізації доходів саме на Кіпрі.

На основі аналізованих методик та впроваджених індикаторів податкового тиску і інвестиційної активності розраховуємо привабливість України для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. З метою проведення аналізу індексу привабливості країни для легалізації слід використовувати наступні дані. Більш високий рівень ВВП на душу населення визначає вищу привабливість країни для легалізації доходів в порівнянні з країною-базою (таблиця 2.18).

На другому етапі отримані результати коригуються, виходячи з відношення обсягів транскордонного переміщення фінансових ресурсів через ці країни до рівня їх ВВП. Це дає можливість виключити з переліку ризикованих країн ті, що не спеціалізуються на здійсненні міжнародних фінансових операцій (таблиця 2.18).

За результатами дослідження можна зробити висновок, що до переліку країн, які потребують особливої уваги з боку підрозділу фінансової розвідки щодо можливості проведення через них операцій з легалізації доходів, слід включити лише Кіпр, Нідерланди та Швейцарію.

Куришко О. О. Антикризове регулювання в контексті ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом / О. О. Куришко // Держава, підприємства та банки в системі антикризового управління : монографія / за ред. д.е.н., проф. Т. А. Васильєвої, к.е.н. О. Б. Афанасьєвої. – Суми: Ярославна. - 2013. - С. 110-121.

Таблиця 2.17 – Узагальнені результати оцінювання ризику використання країн-найбільших торгових партнерів України для здійснення операцій з легалізації доходів (фрагмент) [174, 175, 176, 177, 178]

Країна	2012													
	BS	GA	SWIFT	CF	CR	EG	$\frac{D_t}{GDP_t} / \frac{D_t}{GDP_t}$	$\frac{GDPPPP_t}{GD_t} / \frac{GDPPPP_t}{GD_t}$	$\frac{TTR_t}{TTR_t}$	$\frac{I_t}{GDP_t} / \frac{I_t}{GDP_t}$	L_b^a	T_b^a	CB_b^a	PD_b^a
Італія	2	0	1	0	4	1	4.3	4.0	0.8	1.3	1	0	0	1
Німеччина	2	0	1	0	1	1	5.4	5.1	1.2	1.9	1	0	0	1
Польща	3	1	1	0	3	1	1.5	2.8	1.3	1.6	1	0	1	1
Росія	3	3	1	3	4	1	1.5	2.3	1.2	1.5	0	0	1	1
Кіпр	2	2	1	2	2	1	9.5	3.6	2.5	7.2	1	1	0	1
Австрія	4	0	1	0	2	1	4.8	5.6	1.1	5.2	1	1	0	1
Великобританія	2	0	1	3	2	1	6.7	4.8	1.5	3.5	1	1	0	1
Нідерланди	2	0	1	0	1	1	6.3	5.6	1.4	5.5	1	1	0	1
Швейцарія	3	0	1	0	1	1	12.9	6.0	1.9	11.2	1	1	0	1

Країна	RML														
	2008			2009			2010			2011			2012		
	1*	2*	3*	1*	2*	3*	1*	2*	3*	1*	2*	3*	1*	2*	3*
Італія	19,0	18,5	10,8	22,3	17,3	21,0	20,5	15,5	16,8	38,2	34,2	34,2	39,6	36,1	38,8
Німеччина	24,3	20,0	9,8	28,3	21,0	19,5	26,8	19,5	15,5	55,7	53,9	123,0	54,0	52,4	119,6
Польща	6,9	6,1	4,5	8,1	6,4	9,0	8,1	6,4	7,3	12,9	10,3	22,4	13,8	11,3	23,0
Росія	5,5	5,0	3,7	6,0	3,8	3,7	6,0	3,8	4,3	8,7	6,0	11,0	10,5	7,9	14,5
Кіпр	5,9	7,0	6,4	6,6	7,4	37,1	6,3	6,0	16,8	12,5	14,6	248,8	10,9	13,4	238,2
Австрія	18,6	15,6	10,8	20,1	16,1	25,0	19,6	15,6	19,9	30,1	28,2	146,6	30,2	28,8	160,5
Великобританія	6,8	10,3	3,6	7,5	10,0	6,3	7,1	8,3	5,0	11,2	12,2	64,0	11,6	12,2	65,0
Нідерланди	14,1	12,6	6,9	16,1	13,9	16,4	15,8	13,5	12,6	24,6	24,6	190,3	22,3	22,6	174,8
Швейцарія	17,0	15,8	9,1	19,5	17,4	22,1	19,1	17,3	15,6	29,7	36,6	798,6	27,4	35,7	757,1

Примітка: 1* – розраховано за методикою Д. Уолкер, 2* – розраховано за методикою Б. Унгер, 3* – розраховано на основі даної моделі (1).

119

Таблиця 2.18 – Результати групування країн світу-найбільших торгових партнерів України за рівнем відношення обсягів транскордонного переміщення фінансових ресурсів до ВВП за 2008-2010 рр. 173, 178

Країна	2008		2009		2010		2011		2012	
	Кількість SWIFT-повідомлень на 100 тис. осіб	ВВП на душу населення	Кількість SWIFT-повідомлень на 100 тис. осіб	ВВП на душу населення	Кількість SWIFT-повідомлень на 100 тис. осіб	ВВП на душу населення	Кількість SWIFT-повідомлень на 100 тис. осіб	ВВП на душу населення	Кількість SWIFT-повідомлень на 100 тис. осіб	ВВП на душу населення
Італія	381.4	31800	320.9	30100	331.4	30500	320.5	31000	313.4	30100
Німеччина	747.8	36200	709.8	34500	780.8	35700	847.6	38700	827.2	39100
Польща	83.2	17800	83.4	18100	97.2	18800	119.0	20500	129.7	21000
Росія	39.4	16500	38.0	15300	43.3	15900	59.8	17000	68.5	17700
Кіпр	875.0	21900	853.6	21200	902.6	21000	764.5	28500	778.6	27500
Австрія	992.3	41300	869.8	39700	908.1	40400	986.7	42200	918.0	42500
Великобританія	2526.3	36600	2494.8	34600	2574.4	34800	2830.2	37100	3581.9	36600
Нідерланди	1719.6	40400	1837.5	39400	1887.4	40300	2098.9	42700	1952.7	42300
Швейцарія	3482.6	42600	3366.3	41600	3520.7	42600	3731.8	45200	3714.2	45300

Таким чином, розрахований рейтинг привабливості фінансової системи для легалізації доходів свідчить, що найбільш привабливою для легалізації доходів є Австрія, Швейцарія та Нідерланди, що було зумовлено частково такими факторами, як високий рівень ВВП на душу населення, існування значного рівня законодавчого захисту банківської таємниці, відсутністю конфліктів в порівнянні з відповідними показниками України. При цьому крім Нідерландів та Швейцарії високі темпи росту привабливості країни для легалізації доходів демонстрували також Німеччина та Польща. При цьому аналізований набір індикаторів привабливості фінансової системи для легалізації доходів не відображає повного набору релевантних факторів оцінки процесів легалізації доходів, оскільки за даними Державної служби статистики України значний рівень інвестиційних потоків України пов'язаний з Кіпром, що позиціонується як офшорна зона та дуже приваблива територія для легалізації доходів [66]. Оціночний рейтинг окремих країн може незначно коливатися щодо фактичного рівня внаслідок окремих розбіжностей в визначенні розмірів легалізації доходів.

Отже, скорегована оцінка привабливості фінансової системи для легалізації доходів дала змогу виявити найбільш привабливі напрямки руху коштів для легалізації доходів з України до Австрії, Нідерландів, Швейцарії, Кіпру, що загалом відповідає основним напрямкам руху капіталів з та в Україну. Узагальнивши інтегровані результати моделі Б. Унгер за 10 аналізованими країнами, слід відзначити, що спостерігається висока привабливість легалізації доходів в Швейцарії, Австрії та Нідерландах, при цьому оцінка привабливості Кіпру не є підвищеною, що пояснюється неспівставністю рівнів ВВП на душу населення в Кіпрі та найбільш привабливих для легалізації доходів країн, в той же час решта індикаторів вказують на необхідність включення до цього переліку Кіпру. Тому введення до інтегральної оцінки показників податкового навантаження та інтенсивності інвестиційної діяльності надає змогу в моделі Б. Унгер згладити вплив рівня ВВП на душу населення на фінансову привабливість країни. Оцінка привабливості країн для легалізації доходів згідно моделі Б. Унгер, скорегована на вплив податкового навантаження та інвестиційної активності вказує на найбільшу привабливість для легалізації групи країн: Австрії, Кіпру, Швейцарії та Нідерландів. Адекватність модифікованої методики підтверджується емпіричними даними щодо основних центрів легалізації доходів в Європі, звітами міжнародних профільних організацій та національними статистичними даними України.

Куришко О. О. Антикризове регулювання в контексті ризику використання країни для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом / О. О. Куришко // Держава, підприємства та банки в системі антикризового управління : монографія / за ред. д.е.н., проф. Т. А. Васильєвої, к.е.н. О. Б. Афанасьєвої. – Суми: Ярославна. - 2013. - С. 110-121.